

Pere, embadalit, el fa entrar al Cel tor dient: —Ningú, ningú no podria dibuixar igual!

Ja Sant Pere s'havia endormiscat de nou quan tres cops fermes, peremptoris, potents i definitius fan trontollar la portalada.

—¡Noi! ¡Quina pressa i quina manera de trucar! ¿Qui és?

—El Generalísimo.

—¿Com diu?

—El Generalísimo Francisco Franco.

—R-noi, quina jornada: una personalitat d'ara i l'altre. Passi, passi, senyor General. Segui i perdoni. ¿Vol fer el favor d'enviar-me els documents?

—Jo no en tinc de documents —respon enfuriscat el nan del Pardo.

—Heu perdut —fa entre humil i sonneguer Sant Pere—. No és pas ignorància ni malvolença. El que passa és que aquí hi ha un reglament molt estricte. —I li explica pacientment, com als anteriors, tot allò de la identificació imprescindible: els caprits purs sense a.p.c.te físic, etc.

—Doncs miri —Li el general un xic més calmat—. Jo, de documents, no m'he l'ègut mai, ni ganes. ¿Qui me'ls hauria pogut demanar, si jo era el qui manava més que tots? Els altres, pobres mortals, si que en tenien, que a mi sempre m'ha agradat tenir tot hom fixat, controlat i amb l'ull a sobre.

Sant Pere, que encara endevina desconfiança en el gest susceptible del petit tirà, li explica, conciliador i temptant, com per acabar de fer el pes:

—Fixi's: fa uns minuts que han arribat dos personatges de talla: "nada malos" que Pau Casals i Pau Picasso. I creguim, s'han hagut d'identificar com qualsevol altre mortal de cada dia.

—¿Cómo dice? —fa intrigat el general.

—Tal com sona! Han arribat aquí don Pau Casals i don Pau Picasso en persona —espiritual, s'entén— i s'han hagut de sotmetre's a identificació.

—¿Y quiénes son estos tipos?

Sant Pere, convençut d'una revolada, li respon:

—Entri, entri, gran tros de cònim! No els coneix, oi? Prova definitiva. ¿No pot ser ningú més que vostè. ¡Aquest sí que s'ha identificat de pressa!

Del Teatre Català

ELS CONDEMNATS, de Baltasar Porcel

És possible que sigui cert que el teatre català compta amb pocs autors que puguin equiparar-se amb les figures senyeres del teatre universal. Aqueixa situació, que podria considerar-se un estat de crisi en aqueix terreny de la nostra literatura, i que hem vist agreujar-se durant els anys de postguerra, sempre he cregut que milloraria el dia que poguéssim conèixer les obres creades per l'element jove que es va forjar enmig de les privacions i el caos ideològic que sequiren a la guerra erròniament anomenada civil, o que va néixer en aquella època. Tots coneixem les obres que ens han ofert durant aqueix període, els escriptors que abans de la guerra ja figuraven el capdamunt de la minsa llista de dramaturgs i comedidgrafs catalans, i era fàcil de dir que d'aquell cúmul de banalitats amb les quals hostien les seves obres no podíem esperar que en sorgís un teatre que reflectís una època de tanta transcendència com ha estat per a Catalunya la compresa en aquest darrers vint anys. Si més no, la reflectoria deformada.

Baltasar Porcel és un xicot mallorquí que no té encara vint-i-cinc anys. El seu nom tot just comença a sonar en els medis intel·lectuals de casa nostra. L'any 1958 li otorgaren el Premi Ciutat de Palma de Teatre per la tragèdia en tres actes "Els Condemnats". Aquesta obra, que ha publicat l'Editorial Moll dins la col·lecció Raixa, ha vingut a les meves mans, i encara que és molt arriscat jutjar una peça teatral per la mera lectura, vull afirmar que ens trobem davant d'una obra que encaixa perfectament en les tendències temàtiques del teatre modern, que ha volgut erigir-se en testimoni de la seva època, de les preocupacions morals i de la problemàtica psicològica actuals.

Com que no m'està permès d'explicar l'argument, només faré uns breus comentaris sobre allò que més m'ha colpit en llegir-la: el clima, la força dramàtica i el fons moral.

En situar el temps entre la nit de Tots Sants i el Dia dels Morts, mitjançant el so d'unes campanes que no han de parar de tocar durant tot el curs de l'obra i un personatge històric que a més, té al·lucinations, i el cent l'acció en l'espai de quatre parets, aconseguix crear el clima misteriós propi per a justificar l'acte que prenen cinc persones de cometre un assassinat guiats per un mateix mòbil, posseint uns trets psicològics completament diferents.

Sense caure ni per un moment en el melodrama, la força dramàtica es va intensificant a mida que augmenta l'interès. En realitat, si no fos per no emprar un mot desprestigiós pel llenguatge de les revistes cinematogràfiques, podríem dir que augmenta el suspens.

Si bé, en el pròleg Llorenç Vilallonga atenya a que "Déu estat (per a Baltasar Porcel) una realitat vital i no un símbol vacuós", i que el mouen les inquietuds morals, de tipus més aviat religiós, com el que ha conreat Graham Greene, jo crec que més aviat està dintre la línia traçada per Camus o Sartre. Tels els personatges principals són arrossegats per l'afany de la possessió de béns materials, la qual cosa els porta a cometre un assassinat. La pròpia víctima és culpable d'una altra mort, pel mateix mòbil, si bé no n'és el causant directe. Ara bé, ell paga amb la seva mort la pròpia culpa, mentre que els altres són condemnats a purgar el seu crim aquí ara. I el càstig consisteix, simplement, a haver de viure durant vint anys plegats. És a dir, que l'infern que se'ls ofereix podria equiparar-se amb el que ens presenta Sartre en "A Porta Closa" (Huis Clos), amb la diferència que en "Els Condemnats" els resta la solució de poder-ne sortir renunciant, però, als béns materials, mòbil de la seva acció criminal, mentre que els condemnats de "A Porta Closa" no en poden sortir mai més.

Si hem de creure que l'autor ha volgut fer aparèixer aqueix Déu que anomena Llorenç Vilallonga, deu romandre tot el temps amb els braços creuats, ja que les accions dels personatges tenen conseqüència de la seva llibertat en tot moment i els fets s'esdevenen fàcticament.

A la fi del pròleg Llorenç Vilallonga diu:

"Jo no aconsellaré a l'autor que intenti avui representar aquesta obra a Mallorca. Seria una transició massa forta per a un públic regional avesat —i enviciat— a una altra cosa. Queden, però, a Catalunya grups de teatre de cambra en "Els Condemnats" poden tenir èxit, fent justícia al seu jove autor i a les actuals lletres mallorquines".

Jo crec que Llorenç Vilallonga s'equivoca en creure que no és aconsellable propiciar la representació d'aquesta obra per al gran públic. Si estem avesats a una altra cosa i enviciats, aleshores ens cal sotmetre'ns a una cura purificadora que ens desintoxiqui, i aqueixa cura cal començar-la de seguida. Espero que la Comissió de Teatre del Casal no opini com el proleguista i s'arrisqui a presentar "Els Condemnats" la temporada actual. Seria una bona forma de polsar el gust del públic del Casal de Catalunya de Buenos Aires.

J. A.

LABORATORIS

BAGÓ

ESPECIALITATS
MEDICINALS

RIVERA INDARTE 1468
Buenos Aires

**Dr. Joan
J. LLORENS**
ADVOCAT

Esmeralda 155, 4rt. pis
T. E. 45-4848 y 45-2857

— Consultes de 17 a 19 hores —

Catalunya, 89 (maig 1961), p. 5.